

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Razpust parlamenta — nove volitve.

Narodni poslanci so se sredi preteklega tedna zbirali v Beogradu, da bi začeli razpravo o državnem proračunu. Pa so se jim pred nosom zaprla vrata narodne skupščine. V sredo ob pol osmi uri zvečer je bil objavljen odlok o razpustu narodne skupščine in o razpisu novih volitev v narodno skupščino v nedeljo, 5. maja 1935. Novoizvoljena skupščina se bo sestala 3. junija 1935. Ta dogodek je prišel iznenada, toda ne nepričakovano. Ljudstvo širom naše države ga je težko pričakovalo ter ga pozdravilo z iskrenim veseljem. Če bi hoteli to veselje v procentih prebivalstva izraziti, bi smeli v vsi pravici reči: 98% vseh jugoslovanskih državljanov se veseli, 2% pa tvorijo tisti, ki kremžijo obraze.

In kdo so ti? To so člani JNS (Jugoslovanske nacionalne stranke), odnosno njeni voditelji. Zgodovina te stranke, ki je bila ustanovljena 15. decembra 1931 pod imenom Jugoslovanska radikalna kmetvska demokracija ter se je pozneje prelevila v Jugoslovansko nacionalno stranko, je zgodovina dobe v notranji politiki naše države, ki je državi in narodu v veliko škodo. Rezultat štiriletnega delovanja te stranke je: obubožanje kmetvskega stanu in vseh delovnih

slojev, nezadovoljstvo ljudstva, mržnja in nezaupanje.

JNSsarski voditelji so znali svojo samopašno, pravim ljudskim interesom škodljivo strankarsko politiko pokrivati s firmo jugoslovanstva ter so vsakega, ki ni hotel trobiti v njihov rog, razkričevali kot separatista, kot sovražnika jugoslovanstva, da celo kot sovražnika države. Takšno ravnanje ni samo izraz neizčrpne samopašnosti in ošabnosti, marveč tudi notranje hudobnosti. Ožigosati človeka kot protidržavni element samo zato, ker je proti kakšni stranki in njenemu delovanju: to je ne samo politično brezvestno in hudobno, marveč tudi državni ideji škodljivo. Ko se bo pisala zgodovina občinskih volitev v Sloveniji v oktobru 1933, se bo javno odkrila ne samo ta stran, marveč še tudi marsikatera druga stran morale JNS sarskih voditeljev in poglavarjev.

Nehvalevrednemu parlamentarnemu delovanju te stranke je vse hvale vredni razpust parlamenta napravil pravočasni konec. Politično ozračje se je znatno očistilo, ljudstvo je svobodnejše in krepkejše zadihalo in pričakuje nove volitve z novimi nadami in velikim zaupanjem.

V NAŠI DRŽAVI.

Novi ban v naši banovini. Z ukazom kraljevega namestništva je bil imenovan za bana dravske banovine g. dr. D. Puc, župan ljubljanski. Novi ban je rojen v Ljubljani leta 1879. V Ljubljani je končal gimnazijo, pravne nauke v Gradcu in na Dunaju. Po končanih visokošolskih študijah je stopil v odvetniško pisarno dr. Treota v Gorici leta 1903. V Gorici je mnogo deloval v narodno-kulturnem oziru. Ob izbruhu svetovne vojne je bil obdolžen kot srbofil veleizdaja ter aretiran. Izpustili so ga, ko je napovedala Italija Avstriji vojno in je moral kot rezervni častnik na fronto. Leta 1920 je otvoril odvetniško pisarno v Ljubljani in že leta 1921 je bil kot odbornik izvoljen v ljubljanski občinski svet, v katerem je ostal do leta 1924, ko je bil občinski svet razpuščen in imenovan gerentski svet s Pucem kot predsednikom. Od leta 1927 načeljuje Ljubljani kot župan. — Novemu banu je bilo sporočeno imenovanje v soboto dne 3. februarja. V nedeljo dne 10. t. m. je

bil zaprisežen v Beogradu od ministrskega predsednika Jevtiča in dne 11. februarja je prevzel v Ljubljani banške posle. Ljubljansko občino bo vodil do imenovanja novega župana g. podžupan profesor Evgen Jarc.

Novi vodja (guverner) Narodne banke. Na predlog finančnega ministra je imenovalo kraljevo namestništvo za guvernerja Narodne banke dr. Milana Radosavljeviča, vpokojenega načelnika trgovinskega ministrstva in glavnega tajnika beograjske borze. Radosavljevič je rodom iz Beograda. Študiral je gospodarsko visoko šolo v Monakovem na Bavarskem, kjer je prejel tudi doktorat iz te vede leta 1911. Službo je vršil v trgovinskem ministrstvu od leta 1911 do leta 1926. Novi vodja Narodne banke je preizkušeni vsestranski strokovnjak na gospodarskem polju in osobito pa še kot tajnik borze na denarnem trgu.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Napetost med Italijo in Abesinijo. Že dalje časa trajajo spori in spopadi na obmejnem ozemlju med Abesinijo in italijansko kolonijo v Afriki. Dne 29. januarja je oboroženi abesinski oddelek napadel italijanske obmejne straže južno od Ualaula. Italijani so

imeli 5 mrtvih in 6 ranjenih, abesinske izgube so bile večje. Potem je bilo še več sličnih spopadov, ki jih italijanska vlada ni objavila. Abesinska vlada je vložila protest pri Zvezi narodov, toda rimska in abesinska vlada sta se dogovorili, da uredita spor sami med sabo. Italija je zadnji čas mobilizirala 2 diviziji, ki v vojnem sestavu štejejo 40.000 mož. Skupno je Italija zadnji čas poklicala pod orožje 75.000 mož. Časniki poročajo, da namerava Italija poslati Abesiniji ultimatum. Abesinci zbirajo na meji številne čete. Zavlada je med obema državama precejšnja napetost. Anglija in Francija posreduje, da se spor reši brez prelivanja krvi.

Mednarodna vojska bo zapustila še ta mesec Posaarje. Dne 13. januarja se je vršilo v Posaarju ljudsko glasovanje, pri katerem je zmagal Hitler za pripadnost ozemlja k Nemčiji z nad 90% večino napram Francozom. Plebiscit se je vršil pod nadzorstvom mednarodnih čet. Vrhovni poveljnik mednarodnih čet v Posaarju je predložil odboru treh v Ženevi v odobritev načrt o odhodu mednarodnega vojaštva iz Posaarja, po katerem odide nizozemski oddelek dne 16. februarja, švedski dne 18. februarja, italijanski prvi del dne 19. februarja, britanski prvi del dne 21. februarja. Po predloženem načrtu bi poslednji del britanskega oddelka odpotoval iz Posaarja dne 27. t. m.

Poljska je dobila ustavo, ki je edinstvenost na celim svetu. Po novi ustavi na Poljskem je prešla vsa oblast v roke predsednika države. Predsednik izvaja vso oblast s pomočjo raznih državnih ustanov, ki jih sam izbira in sestavlja. Te ustanove so odgovorne samo njemu osebno. Vsak trenutek jih lahko po svoji volji spremeni ali tudi ukine. Nova poljska ustava ne pozna ne ljudstva, ne naroda. Poljski državljani niso več podvrženi zakonu, ampak se morajo ravnati po »koristih države«. Predsednik države bo imenoval sam senat, ki bode volil njega. Predsednik države ima odločevati o miru ter vojni. Celotno sodstvo od najmanjšega do najvišjega sodišča, ter vse državne kontrole, vse je v rokah državnega predsednika. Predsednik lahko sodnike postavlja in odstavlja. Poljska ustava tudi ne jamči nobenih političnih svoboščin, ne svobode tiska, ne svobode združevanja, ne svobode vesti. Predsednik države sam ima pravico, da po svojem uradništvu odločuje, kdaj sme biti beseda svobodna, kdaj tisk in kdaj druge politične pravice. Uradniki bodo sami odločevali, kdaj ima svobodni državljani pravico do svoje osebne svobode, kdaj pa ne. Noben zakon jih

... bo kril. Odločevali bodo »državni interesi«.

Sovjetsko ustavo nameravajo spremeniti. Vsesovjetski kongres v Moskvi je sklenil dne 7. februarja resolucijo s ciljem, da pride pri spremenjeni ruski ustavi ljudska volja do veljave. Resolucija določa uvedbo tajnih in neposrednih volitev parlamentarnih zastopnikov ljudstva ter istočasno ohranitev enakopravnosti industrijskega delavstva ter kmetov. Pravico glasovanja bodo imele 97% vsega prebivalstva. Samo 3% volil-

cév bo odvzeta volilna pravica iz političnih razlogov. Prihodnjih volitev se bo udeležilo v Rusiji 100 milijonov volilcev. Po novi ustavi bo spremenjena zloglasna ruska Čeka (GPU ali tajna policija) v komisarijat za notranje zadeve. Ustanovljena še bosta dva nova komisarijata za: prehrano ter zunanjo trgovino. Slednjič bi naj opustila nova ustava zadnje sledove zasebne lastnine in bo veljalo v Rusiji temeljno načelo socialistične lastnine.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Pij XI. je včeraj, 12. februarja, slavil 13letnico svojega venčanja za papeža. Katoličani širom sveta so molili ter molimo: Bog ohrani svojega namestnika na tem svetu! Kristus, nevidni poglavar katoliške cerkve, podpiraj vidnega poglavarja svoje cerkve, da doseže s črelo, ki mu je izročena, večno življenje!

Ali življenje ali Kristus! V vrsti dogodkov, ki so se dogodili tekom socialistično-komunistične revolucije v Španiji lansko leto, poroča frančiškanski list »Revista franciscana« z meseca novembra 1934 tudi o usodi, ki je zadela prebivalce frančiškanskega samostana v Leridi. Samostan je obdan od oboroženih komunistov. Samostanski patriarh in bratje se bojijo, da jim divjaki zažgo cerkev in samostan. Preoblečejo se v obleko svetnjakov, da bi pobegnili. Tola druhal spozna že prva dva patra, ki nislita pobegniti. Zgrabi ju, pretepa ju in kriči: »Pred ljudsko sodišče! Komunistični mogotci se postavijo pred patra z zahtevo: »Ali življenje ali Kristus!« Patra mirno odgovorita: »Kristus! Življenje nam morete vzeti, Kristusa pa ne!« Na poti v ječo padajo strelji, ki enega patra težko ranijo. Pri leta dva druga samostanca. Druhal ju napade. Isto vprašanje: isti odgovor. Strelji padejo, težko ranjen se eden izmed redovnikov zgrudi na tla, za njim se kmalu zgrudi drugi; druhal ravna z njima divjaško. Med tem reši p. gvarljan Mihael Gil Najsvetejša, ga shrani pod svojim plaščem ter stepi s spremeljajočim ga bratom v mimotekoči potok. Do vrata jima sega voda. Ko pa prebredeta vodo, ne moreta dalje, ker zapazita povsod v obližju postavljene revolucionarske straže. Stisneta se k nekemu drevesu ter drgetajoč od zime po celem telesu prečujeta noč. Zjutraj komunistični revolucionarci tudi nju

vjamejo, pretepejo ter med zasmehovanjem odpeljejo k drugim vjetim samostanskim bratom. Ko v jutru dne 7. oktobra zagrmijo topovi, redovniki mislijo, da to pomeni konec njihovega življenja. P. gvarljan vzame presv. Zakrament, ga visoko dvigne; vsi ga globoko počastijo ter prejmejo sv. obhajilo, ki so o njem smatrali, da je poslednje. Toda kanonski strelji so napovedli rešitev. Vlačne čete so ob 7. uri zavzele mesto. Pogumni frančiškani, ki so pokazali junaško zvestobo do Kristusa, so bili rešeni iz rok socialističnih brezbožnežev in komunističnih divjakov.

Indijanci branijo cerkev. V Mehiki divjajo framasoni, socialisti in komunisti naprej zoper katoliško cerkev. Škofje in duhovniki so po veliki večini izgnani. Šolska vzgoja je popolnoma socialistična. Ako se katoliški starši branijo poslati otroke v brezbožne državne šole, se kaznujejo z denarnimi globami in z zaporom. Dajati verski pouk je tudi v zasebnih hišah prepovedano. V mestu Teteipan sta bili odpeljani v zapor dve dekleti, ki sta v lastni hiši podeljevali verski pouk. Katoliško ljudstvo daje vprav ganljive dokaze svoje zvestobe Bogu in katoliški veri. Tudi Indijanci ne zaostajajo. Kot primer bodi naslednji dogodek iz vasi Huiytla v državi Chiapas. V to vas so prišli uradniki, da bi pobrali svete slike in kipe iz cerkve ter jih zunaj zažgali. Dvajset Indijancev se postavi pri cerkvenih vratih. Nimajo orožja, samo prosijo in zahtevajo, naj jim uradniki pustijo pri miru njihovo cerkev, ki so jo sami zgradili in opremili. Uradniki hočejo na vsak način v cerkev, Indijanci jim branijo z mirnim odporom. Uradniki naperijo revolverje ter sprožijo. Učinek: Šmožje in 1 dete mrtvi, 16 težkoražanjih. Preko mrtvih in ranjencev bi uradniki mogli vdreti v cerkev, pa se niso upali, ker so se zbal množice, ki se je zbrala v obrambo hiše božje in svetih podob.

goslaviji. Celovška deželna vlada je g. Rožiča prišla in ga je držala pod najstrožjim nadzorstvom v Gmündnu na Gornjem Avstrijskem do 3. 8. 1919. Leta 1920 je postal g. Rožič profesor na tehnični šoli v Ljubljani, kjer je bil vpokojen leta 1931 in je kandidiral na takratni Živkovičevi listi. Pozneje, ker ni bil izvoljen za poslanca, je bil imenovan za senatorja. Pokojni je zapustil Slovencem precej spisov poljudno-znanstvene vsebine. Bil je eden najbolj navdušenih narodnjakov, požrtvovalen kulturni delavec, vzgleden katoličan in velik prijatelj ter dobrotnik srednješolskega dijaštva. Ostani mu ohranjen trajno-hvalen spomin!

G. župnik J. Šribar †. V bolnišnici v Krškem je preminul artički g. župnik Jožef Šribar. Pokojni se je rodil 26. II. 1870 v Celju. Mašniško posvečenje je prejel leta 1898. Kaplanoval je na Vidmu in v Trbovljah. Župnik je bil v Artičah pri Brezicah do svoje smrti. Vsi, ki so ga poznali, so spoštovali v njem pobožno gorečega duhovnika, ki je znal dajati ljudem pametne gospodarske nasvete, saj je bil sam dober gospodar in strokovnjak na vinogradnem polju. Blagemu duhovniku svetila večna luč!

Zlate poroka. Iz Obreža pri Središču poročajo: Na Svečnico dne 2. februarja je v krogu svoje družine in prijateljev slavil zlato poroko zgleđni zakonski par Ivan in Jožefa Črček. Četudi ima Črčkov oče že skoro 78 let, je še korenjak, da malo takih. Po poklicu tesar že vedno opravija svoje delo natančno in zanesljivo. Kljub starosti je tudi ohranil zanimanje za knjige in liste. Že 61 let je naročnik Mohorjevičevih knjig in »Slovenskega gospodarja«. Slavljencema iskreno čestitamo k lepemu jubileju in njima želimo še mnogo srečnih let v krogu otrok in vnukov!

Nesreče.

Požar v Radvanju pri Mariboru. V noči 11. februarja je pogorela v Radvanju mizarška delavnica g. Sajka.

Huda nesreča vsled zrušenja novega betonskega mosta. V Goričanah pri Medvodah blizu Ljubljane se je zgodila dne 6. februarja nesreča, ki je zahtevala dva težko in dva lažje ranjena. Preko Sore so nadomestili star lesen most z novim betonskim, ki je bil omenjenega dne dograjen in so znašali stroški nad 360.000 Din. Delavci so odstranjevali izpod betonskih obokov lesene opaže. Naenkrat se je zrušil srednji obok in potegnil seboj štiri osebe. Izpod razvalin so izvlekli z velikim naporom hudo poškodovanega Ivana Marolt, 24letnega delovodjo iz okolice Medvod. Dobil je zelo hude notranje poškodbe na glavi in še ima zlomljeno desno nogo. Drugi težki poškodovanec je Franc Kopač, 42letni tesar iz Podreč pri Smedniku. Zlomljeno ima levo roko in nogo. Dva druga delavca sta le lažje poškodovana in sta ostala v domači oskrbi, med tem ko so oba težko ranjena prepeljali v ljubljansko bolnico. Vsled zrušenega oboka znaša škoda po sodbi strokovnjakov 80 do 100 tisoč Din.

Skedenj in hlev pogorela. V noči je začelo goret na domačiji Franca Kozlevčarja v Tlaku pri Sv. Križu blizu Litije.

NOVICE

Osebne vesti.

80letnico je slavil dne 12. februarja zagrebški nadškof dr. Ante Bauer. Iskreno čestitke voditelju katoliške Cerkve v Jugoslaviji!

Dr. Valentine Rožič umrl. V Leonišču v Ljubljani je preminul dne 7. februarja po Sloveniji in posebno še med koroški-

mi Slovenci dobro znani g. profesor dr. Valentin Rožič. Rodil se je dne leta 1878 pri Sv. Trojici pri Moravčah na Kranjskem. Po končani gimnaziji se je posvetil modroslovju, iz katerega je napravil leta 1908 doktorat v Gradcu. Dolgo let je bil tajnik SLS. Iz Ljubljane se je preselil v Celovec, kjer je bil z vsemi močmi na delu za koroške Slovence. Bil je tudi tajnik Družbe sv. Mohorja. V vojni je bil do prevrata, ko se je zopet podal na Koroško, da organizira tamošnji slovenski živelj za pripadnost k Ju-